

Captain Fantastic

ครอบครัวปราชญ์พันธุ์พิลึก

เชื่อว่า คงมีใครหลายคนที่ดี
บอยากหลีกเลี่ยงจากสังคมเมือง
ที่มันเน่าเฟะและสกปรกแย่งชิง
ผลประโยชน์เพื่อตัวเอง และคงมี
เด็ก ๆ มากมายที่ไม่อยากตื่นเช้า
แต่งตัวไปโรงเรียน ถ้าทำได้จะ
เรียน เล่น กิน และนอนพร้อมกัน
ในเวลาเดียวกันเลย และยังมีคน
บางคนที่ไม่ต้องการพิธีกรรมใดๆ
ทางศาสนา อยากทำตามใจตัวเอง
เพราะเชื่อว่าตัวเองเป็นผู้กำหนด
ชะตาชีวิตตัวเอง ซึ่งเราเริ่มจะได้ยิน
ได้เห็นมากขึ้นๆ ในสังคมปัจจุบัน

Captian Fantastic หนังรางวัลผู้กำกับยอดเยี่ยม
ในการประกวดสายรอง จากเทศกาลหนังเมืองคานส์
โดย แมตต์ รอส ผู้เขียนบท/ผู้กำกับ และวิกโก้ มอร์
เตนเซน เข้าชิงรางวัลออสการ์ ปี ๒๐๑๗ สาขานักแสดง
นำยอดเยี่ยม

เบน (Viggo Mortensen) คุณพ่อลูก ๖ คน ผู้มี
สไตล์การแต่งตัวแบบวินเทจสุดๆ และมีแนวคิดสุดโด่ง
เป็นของตัวเอง เขาเกลียดและต่อต้านสังคมทุนนิยม จึง
ได้ชักชวนภรรยาย้ายบ้านจากในเมืองมาอยู่ในป่าเป็น
เวลา ๑๕ ปีมาแล้ว ตั้งแต่ "โบดีแวน" (George Mackey)
ลูกชายคนโตอายุได้ ๓ ขวบ หนึ่งเปิดตัวครอบครัวนี้
ขณะกำลังพร่างตัวชุ่มล่าสัตว์ ดูคล้ายๆ เผ่าคนป่า เมื่อ
โบดีแวนลูกชายคนโตล่ากวางได้สำเร็จ เบนจึงทำพิธี
รับรองว่าเขาผ่านจากการเป็นเด็กชายกลายเป็นชาย
หนุ่มเต็มตัวแล้ว และกินหัวใจดิบๆ ของกวางที่ล่าได้
ก็เป็นอันเสร็จพิธี

แต่เขาไม่ได้มีชีวิตเยี่ยงคน
ปานะ บ้านกระโจมของเขาแม้จะ
ไม่มีเครื่องใช้ไฟฟ้า แต่มีของใช้ใน
บ้านเหมือนบ้านชาวเมืองทั่วไป มี
เรือนกระจกปลูกผัก มีจักรเย็บผ้า
ของแม่ แต่ตอนนี้แม่ป่วยต้องเข้าไป
รักษาตัวในเมืองนานเกือบเดือน
แล้ว มี "สติฟ" รถบัสเป็นพาหนะ
คู่ครอบครัว เบนมีระเบียบวินัย
เข้มงวดค่อนข้างไปทางเผด็จการนิดๆ
ทุกคนมีหน้าที่และต้องช่วยกัน
ทำงานบ้าน ช่วยกันประดิษฐ์สิ่งของ

ประดับสวนเพื่อไปขายในเมือง เด็กๆ ได้รับการศึกษา
แบบโฮมสคูลโดยพ่อเป็นผู้คิดหลักสูตรการเรียนเอง อ่าน
วรรณกรรม เรียนปรัชญา คณิตศาสตร์ เรียนการเมือง
(ที่เอนเอียงไปทางซ้าย) และเล่นดนตรี ซึ่งลูกทุกคน
ฉลาดล้ำทางการเรียนมาก และยังต้องออกกำลังเพื่อให้
ร่างกายแข็งแรง ฝึกการต่อสู้ป้องกันตัว และได้เขา ทุก
วิชาที่พ่อกับแม่เป็นคนสอนเอง ซึ่งผู้เขียนสงสัยว่าพ่อกับ
ใครมาจากไหนถึงเก่งไปซะทุกอย่างเลยหนอ

ทุกคนดูจะมีความสุขกับวิถีชีวิตแบบนี้ แต่เรา
ยังแอบเห็นสายตาของลูกชายคนโต "โบดีแวน" และ

"เรลเลียน" (Nicholas Hamilton) ลูกชายคนกลางที่มีอะไรบางอย่างแฝงเร้นอยู่ ทำให้สงสัยว่าเขาเห็นด้วยกับวิถีชีวิตที่พ่อกำหนดให้หรือไม่ โดยเฉพาะเรลเลียนนั้นมีสีหน้าคล้ายพยายามเก็บกดอะไรบางอย่างไว้ ส่วน "เวสเปอร์" (Annalise Basso) และ "คิเลอร์" (Samantha Slater) ลูกสาว ๒ คน ดูเหมือนจะรับได้กับวิถีชีวิตแบบที่พ่อกำหนดไว้ "ซาง" (Shree Crooks) ลูกสาวคนเล็กฉลาดเกินวัย เธอสนุกสนานกับวิชากายวิภาค เช่น ในฉากหนึ่ง เมื่อซางถามว่า "ข่มขืนคืออะไร" เบนเลือกอธิบายด้วยความจริง แม้ซางจะไม่เข้าใจแต่ก็พยายามคิดตาม ไม่ว่าเรื่องอะไรเขาจะอธิบายข้อเท็จจริงให้ลูกๆ คิดวิเคราะห์และสามารถแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้อย่างมีเหตุและผล ในขณะที่ "นาย" (Charlie Shotwell) ลูกชายคนเล็ก มี พล พต (ผู้นำเขมรแดง ที่ใช้อำนาจเผด็จการปกครองกัมพูชาระหว่างปี พ.ศ.๒๕๑๘ ถึงต้นปี ๒๕๒๒) เป็นไอดอล ขึ้นขอการล่าและสะสมซากสัตว์ แต่แล้วชีวิตก็เริ่มเปลี่ยนไป เมื่อพ่อนำข่าวมาบอกลูกๆ ว่า แม่สุดที่รักของพวกเขาเสียชีวิตแล้วจากการฆ่าตัวตาย ทุกคนร้องไห้เสียใจมากโดยเฉพาะเรลเลียนแสดงความโกรธและเกลียดพ่อออกมา พวกเขาไม่สามารถไปร่วมงานศพแม่ได้ เพราะพ่อบอกว่า "คุณตา" ไม่ต้อนรับพวกเรา แต่เมื่อเห็นสีหน้าลูกๆ แล้ว เบนจึงตัดสินใจ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นพวกเราจะไปงานศพของแม่ให้ได้ และกลับมาอยู่บ้านป่าเหมือนเดิม

สิ่งแรกที่ "ซาง" และ "นาย" สงสัยเมื่อเข้าไปในเมือง คือ ทำไมคนเมืองอ้วนกันหมด เขาป่วยกันหรือไร (ใช่..ผู้เขียนก็ป่วยหนักมาก) พ่อจะต่อต้านทุกอย่างที่เป็นทุนนิยม แม้แต่แฮมเบอร์เกอร์ก็ไม่ยอมให้กินเพราะเห็นว่ามันไม่ใช่อาหารจริงๆ แต่พ่อกลับออก

อุบายปานหัวหน้าแก๊งมิจฉาชีพ พาลูกๆ ไปขโมยสินค้าในซูเปอร์มาร์เก็ต มันเป็นการกระทำที่เลวร้ายกว่าการกินฟาสต์ฟู้ดเสียอีก แม้พ่อจะให้เหตุผลกับคุณตาในภายหลังว่า ช่วยให้ลูกคลายเครียด แต่มันก็เป็นการทำที่ลึนคิดอยู่ดี สมแล้วที่เรลเลียนบอกบิดาว่า "พ่อเป็นตัวอันตราย"

ในตอนนีทำให้ผู้เขียนคิดว่า เด็กๆ ไม่ว่าจะเรียนแบบโฮมสคูลหรือเรียนในโรงเรียน มันไม่สำคัญเท่ากับการได้แม่พิมพ์ที่ดี เพราะคนสอนมักจะทำให้สิ่งที่ตัวเองเชื่อลงไป แม้ว่าคนที่สอนจะเป็นพ่อแม่ก็ตามหากเขานำเมล็ดพันธุ์ชั่วร้ายหย่อนลงในสมองเด็ก แล้วมันสามารถเจริญงอกงามขึ้นได้ อนาคตของเด็กจะเป็นอย่างไร เบนคงลืมไปว่าสิ่งสกปรกในสังคมเมืองที่เขารังเกียจนั้น ล้วนเติบโตมาจากเมล็ดพันธุ์ชั่วร้ายนานาชนิด

การอยู่แต่ในป่าทำให้เด็ก ๆ ต้องเผชิญกับความแปลกแยก การรู้อะไรในหนังสือเยอะกลับทำให้พวกเขาเป็นตัวประหลาด และการไม่รู้เรื่องราวของโลกภายนอกเลยมันทำให้พวกเขาเป็นตัวตลก แม้กระทั่งเด็กวัย ๘ ขวบ อย่าง "ซาง" ยังรู้สึกไม่พอใจ เมื่อถูกหัวเราะเยาะ เพราะเข้าใจว่า "ไนกี้" เป็นเทพเจ้ากรีก "ฮาร์เปอร์" อาสาว ทะเลาะกับเบนทุกครั้ง เมื่อพยายามจะพูดให้เบนพาลูกเข้าโรงเรียนเพราะมีประสิทธิภาพมากกว่า แต่ประเด็นนี้ต้องพับไป เมื่อเบนเรียกหลานชายมาถาม "บัญญัติสิทธิ" คืออะไร แน่แน่นอนว่าไม่มีใครตอบได้ แต่ "ซาง" สามารถตอบตามความเข้าใจของตัวเองได้อย่างถูกต้อง

อีกประเด็นที่หนังสือให้เราเห็นความคิดต่าง คือ การพูดความจริง ฉากที่โต๊ะอาหาร ลูกชายของฮาร์เปอร์ถามแม่ว่า ป้าเลสซีเป็นอะไรถึงตาย ฮาร์เปอร์และเดฟ

ตอบลูกชายอย่างอ้อมๆ ว่า ป้าป่วยมากเข้าโรงพยาบาล หมอให้ยาแต่ป้าก็ตาย ตอนนั้นเราจะเห็นภาพสีหน้าลูกๆ ของเบนที่ดูคล้ายไม่เข้าใจว่า ทำไมอาร์เปอร์และเดฟ จะต้องพูดอ้อมค้อม ในขณะที่เบนบอกความจริงว่า ป้าเลสซี่ฆ่าตัวตายโดยการกรีดข้อมือเพราะเป็นโรค ซึมเศร้าซึ่งคาดว่าจะเป็นอย่างหลังคลอดโบดิแวน โรคนี้ทำให้มีอาการแปรปรวน สองชั่ว เด็กๆ ต่างรับฟังด้วยความสงบ แต่แว่แตก เพราะอาร์เปอร์โกรธมากที่เบนบอกเรื่องที่เด็กๆ ไม่สมควรต้องรู้

เราจะเห็นว่าแม่เบนจะเล่าความจริง เขาบอกแค่ที่ว่าป้าตายอย่างไรและบอกลักษณะของโรคซึมเศร้า เช่นเดียวกัน เมื่อซางถามเรื่องข่มขืน เขาก็อธิบายเพียงการมีเพศสัมพันธ์ที่ผู้หญิงไม่ยินยอมแต่ไม่ลงลึกถึงรายละเอียดอื่น และเมื่อซางแอบหยิบหนังสือเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์มาดู เบนแค้นหงหน้าลูกเป็นเชิงไม่อนุญาต ซางจำต้องทิ้งหนังสือด้วยความเสียดาย และเรื่องอาการป่วยของแม่ เด็กๆ ก็รู้แต่ว่าแม่ป่วยหนัก แต่ไม่รู้ว่แม่ของพวกเขามีอาการประสาทหลอนและคลุ้มคลั่ง เบนจะเลือกบอกเฉพาะบางเรื่องและเลือกช่วงเวลาในการบอก

เบนและลูกๆ ไปร่วมงานศพแม่ที่โบสถ์ด้วยชุดแต่งกายสีสันจัดจ้าน ขณะที่บาทหลวงกำลังอ่านคำไว้อาลัย เบนก็แทรกขึ้นเพื่อขออ่านพินัยกรรมที่เลสซี่เขียนไว้ว่า เนื่องจากเธอนับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นจึงขอให้เผาศพเธอเพราะเธอไม่อยากจะนอนในกล่องแคบๆ ได้ดิน และขอให้สัจธรรมนี้ด้วยการร้องรำทำเพลง เมื่อเผาแล้วขอให้ทิ้งเจ้ากระดูกในสถานที่ๆ ไม่มีคนสนใจ

แต่ต้องเป็นที่สาธารณะมีคนพลุกพล่าน เธอจะได้จากไปอย่างง่ายๆ และรวดเร็ว (ผู้เขียนคิดว่าแม่เข้าใจศาสนาพุทธเป็นอย่างดีเพราะแม่ไม่ยึดติดกับสิ่งใดๆ)

การอ่านพินัยกรรมฉบับนี้ทำให้เบนกลายเป็นตัวป่วนงานศพ เขาถูกหิ้วออกจากโบสถ์และห้ามไปร่วมพิธีฝังศพอย่างเด็ดขาด มิฉะนั้นจะต้องโดนตำรวจจับ การถูกห้ามไปร่วมพิธีฝังศพทำให้ลูกๆ ผิดหวัง แต่พ่อก็ยังทำตัวป่วนดันทุรังที่จะไปล้มพิธีฝังศพให้ได้ ทำให้ลูกๆ โกรธ แต่ภายใต้ความโกรธนั้น คือ ความกลัวว่าจะต้องเสียพ่อไป ด้วยเหตุผลนี้ทำให้พ่อต้องยอมเลี้ยวรถกลับตอนนี้ก็น่าคิดเหมือนกันว่า ทำไมตอนพ่อนำทีมไปขโมยของในซูเปอร์มาร์เก็ตถึงไม่มีใครคัดค้านหรือกลัวว่าจะถูกตำรวจจับเพราะหากติดคุกและศาลพิพากษา พ่ออาจหมดสิทธิ์เลี้ยงดูลูกทั้ง ๖ คน... ครอบครัวนี้อินดีแท้

เรื่องราวมาถึงจุดแตกหัก เมื่อเรลเลียนบอกโบดิแวนถึงเรื่องราวที่เขาได้ยินพ่อแม่คุยกัน แม่อยากออกจากป้ามาอยู่บ้าน แต่พ่อไม่ยอม เขาคิดว่าพ่อทำให้บ้าถึงขนาดประสาทหลอนว่าจะเอาหินทุบหัวลูกๆ พ่อยังทำให้พวกเราเป็นตัวประหลาดของชาวโลก ว่าแล้วเรลเลียนก็หนีจากครอบครัวไปอยู่กับตา ในขณะที่โบดิแวนตัดสินใจบอกพ่อว่า มหาวิทยาลัยเยล, สแตนฟอร์ด, พรินซ์ตัน, ดาร์เทมัท, เอ็มไอที และฮาร์วาร์ด ดอรับเขาเข้าเป็นนักศึกษา แม้สักๆ จะภูมิใจที่ลูกได้รับการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ แต่เบนก็รู้สึกผิดหวังที่ลูกโกหก แอบไปสอบและขอไปรับรองการเรียนแบบโฮมสคูล ทำให้โบดิแวนระเบิดความอัดอั้นออกมาว่า แม่ต่างหากที่จัดการเรื่องเรียนให้เขา แม่เข้าใจทุกอย่าง แม่รู้ว่าเขาอยากเรียนมหาวิทยาลัย ถึงเขาจะรู้ทฤษฎีทุกอย่างที่พ่อสอน พุดได้ ๖ ภาษา แต่จริงๆ แล้วเขาเป็นตัวประหลาดที่ไม่รู้เรื่องอะไรเลยนอกจากในหนังสือ สิ่งที่ได้ยินทำให้เบนถึงกับจุกสนิโทไปเลยทีเดียว

เบนไปปรับเรลเลียนที่บ้านคุณตา แต่คุณตาบอกว่าตามกฎหมาย เรลเลียนมีอายุครบที่จะเลือกได้แล้วว่าจะอยู่กับใครและให้เตรียมตัวไว้เพราะคุณตาจะฟ้องศาลขอสิทธิ์ในการเลี้ยงดูหลานทั้งหมด เรลเลียนดูจะ

สะใจมากที่สุดที่เขาชนะพ่อได้ เบนกลับมาบ้านคุณตาอีกครั้ง และให้เวสเปอร์บินหลังคาขึ้นไปห้องเรลเลียน แต่กระเบื้องแตกทำให้เวสเปอร์ตกลงมากระแทกพื้น มันเป็นภาพที่ซื้อความรู้สึกของเบนมาก สายตาจึงไปที่ร่างของเวสเปอร์ที่เขาไม่รู้ว่าจะเป็นหรือตาย มันมีหลายๆ อย่างในแววดานั้น เบนนั่งสงบนิ่งอยู่หน้าห้องฉุกเฉินในโรงพยาบาล ดวงตาแดงก่ำ ทำให้เรารู้สึกได้ถึงความรัก ความกลัว ความเค็งคว้าง และความรู้สึกผิดถึงแม้หมอบอกเขาว่า เวสเปอร์ปลอดภัยแล้วก็ตาม

ตั้งแต่เริ่มเรื่องจนมาถึงตอนนี้ ผู้เขียนคิดว่าคงไม่มีอะไรเปลี่ยนความคิดเบนได้ ถึงแม้เขาจะรับฟังความคิดเห็นคนอื่น แต่เขาก็ทำตัวเป็นศูนย์กลางจักรวาลเสมอ แต่มันไม่ใช่..เบนเป็นตัวละครที่แมนมากๆ เขายอมรับความจริงว่า สิ่งที่เขาทำมันมากเกินไป สิ่งที่เราเสียนและโบทิแวนบอก ทำให้เขาคิดได้ แต่ที่ทำให้เขาตัดสินใจอย่างเด็ดขาด ยกเลิกทั้ง ๖ คนให้ตายดูแลก็คือ ความรักนั่นเอง เขาทำให้ลูกเกือบตาย เขาทำให้ลูกเป็นตัวประหลาด แม้ว่าสิ่งที่เขาตัดสินใจไปอยู่ป่าเพราะคิดว่าการมีชีวิตแบบนั้นจะช่วยรักษาโรคซึมเศร้าของแม่ได้ แต่ตรงกันข้าม เธอกลับมีอาการหนักมากขึ้น ทุกอย่างที่เป็นเลือกทำเพราะคิดแล้วว่ามันดี แต่เมื่อผลลัพธ์ที่ออกมามันไม่อย่างที่คิด หากลูกๆ ยังอยู่กับเขา เขาคงเป็นผู้ทำลายอนาคตของลูกๆ เขาจึงยอมแพ้และกลับไปอยู่บ้านป่าเพียงลำพัง

แต่ภารกิจสำคัญยังไม่สำเร็จ เรลเลียนที่รักพ่อแม่ไม่น้อยกว่าพี่น้องคนอื่น นำทีมแอบซ่อนตัวใน "สตีฟ" ครั้งนี้ลูกๆ บังคับให้พ่อปฏิบัติภารกิจ

ของแม่ให้สำเร็จ ทุกคนพากันไปที่สุสาน ขโมยชุดศพแม่ขึ้นมา แล้วนำร่างแม่ไปเผาริมทะเลสาบ ร้องรำทำเพลงที่แม่ชอบ และเดินทางไปสถานที่สาธารณะที่มีคนพลุกพล่าน พวกเขาเลือกส้วมในสนามบินเพื่อทำพิธีลอยอังคาร "กู๊ดบาย มอมมี" พร้อมกับกดชักโครกลง

ไป ทุกคนยิ้มแย้มทำได้หมดถ้าแม่สดชื่น จากนั้นก็เดินไปส่งโบทิแวนขึ้นเครื่องบิน.. "พี่จะไปนามีเบียทำไม" ซางถาม... "พี่ก็แค่จึมนี่ลงไปในพื้นที่เท่านั้นเอง" ..เหตุผลอื่นดีมากๆ

แล้วเบนก็ค้นพบการเดินทางสายใหม่ในชีวิตเขานั้นคือ การเดินทางสายกลาง สิ่งสำคัญอีกอย่างที่เราเห็นได้จากเรื่องนี้ คือ ทุกคนเคารพในความคิดของกันและกัน รักและผูกพันกันมาก เบนเลือกใช้ชีวิตอย่างมีความสุขแบบพอเพียงในบ้านหลังเล็กๆ ที่แวดล้อมด้วยสวนผัก และ "สตีฟ" ก็แปลงร่างเป็นเล้าไก่ เหตุผลที่ไม่อยากอยู่บ้านตายายก็คงจะเป็นเพราะบ้านตายายเป็นผลพวงจากระบบทุนนิยมนั่นเอง แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยนคือ เบนและลูกๆ ยังคงเลือกการเรียนแบบโฮมสคูล

หนังสือถึงแนวคิด ๒ มุมที่กำลังได้รับความสนใจในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบโฮมสคูล หรือการเลี้ยงดูเด็ก ๆ ซึ่งฝ่ายหนึ่งคิดวาระบบการศึกษาหรือการอบรมสั่งสอนเด็ก ๆ ที่มีการตีกรอบความคิด กำหนดถูกผิดว่าอะไรควรและไม่ควรไว้แล้ว มันทำให้เด็กไม่ได้ใช้ศักยภาพทางความคิดอย่างเต็มที่ ไม่ได้ชี้ชัดให้ใครถูกใครผิด เพราะทุกอย่างมี ๒ ด้านเสมอ แต่หนึ่งจบลงด้วยการให้ตัวละครเลือกการพบกันครึ่งทาง ไม่มีใครฝันความเป็นไปของโลกได้ และการเปลี่ยนสังคมก็เป็นเรื่องยาก แต่เราสามารถเปลี่ยนสังคมในบ้านของเราให้มีความสุขได้ แค่อย่าเห็นแก่ตัวจนไม่ยอมเสียอะไร และอย่าเห็นแก่คนอื่นจนตัวเองเสียทุกอย่าง พบกันครึ่งทางแล้วจูงมือเดินร่วมทางกันไป ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้หมด ถ้าทุกฝ่ายสดชื่น ..

